

EL LLIBRE
DE LA SETMANA

PERFIL

VICTOR HUGO (1802-1885) VA SER UN DELS NOVEL·LISTES I POETES MÉS IMPORTANTS DEL ROMANTICISME FRANCÈS, GRÀCIES A NOVEL·LES COM 'NOSTRA SENYORA DE PARÍS' (1831) I 'ELS MISERABLES' (1862). 'ELS TREBALLADORS DE LA MAR' (1866) ERA INÈDITA EN CATALÀ FINS ARA

Vint mil llegües de literatura submarina

MARINA
ESPASA

jove conservador i un home gran revolucionari, o si més no prou rebel contra Napoleó III per haver de passar vint anys a l'exili, a les illes anglo-normandes de Jersey i Guernsey. En aquesta última és on va residir més temps i és on es devia enamorar del mar, o de la mar, com ha encertat a traduir Anna-Maria Corredor. Va treure ploma i pinzell (també era dibuixant) i va deixar testimoni d'aquest enamorament en un volum il·lustrat que Edicions de 1984 ha inclòs en la seva col·lecció de clàssics. Hi ha vida més enllà d'*Els miserables*: Hugo escriu com vol, i tan aviat ens regala passatges que podrien

pertànyer a les millors novel·les marítimes de Jules Verne com atmosferes quasi fantàstiques que podrien ser tretes de Charles Nodier i de Guy de Maupassant. Si se'n vol fer una lectura política també es pot, i de fet aquesta en va ser la interpretació contemporània: que Hugo, dolgut per l'exili i alarmat pel conservadorisme que s'havia imposat al Segon Imperi, s'havia empescat una història sobre un vaixell de vapor que era un símbol de la República que només la força del poble podria restaurar. No en va Hugo és un dels símbols de l'escriptor compromès amb la política en un país on això es valora positivament.

Els treballadors de la mar s'obre amb un pòrtic d'unes vuitanta pàgines que ens presenta el que avui anomenariem una visió "viquipedista" de les illes anglonormandes: un compendi d'informació aclaparador sobre costums, història, geografia, lingüística i antropologia de les illes del canal de la Mànega, entre França i Anglaterra, i que sempre han servit de refugi per a criminals: lladres del nord d'Espanya com els que descriu Victor Hugo i advocats de les fortunes més milionàries d'aquest nostre món tan ple de contrastos. A continuació comença la novel·la pròpiament dita. I quina novel·la! Quin festí per al bon gust! De seguida coneixem Gilliatt, un noi misteriós i solitari, a qui s'acusa de ser fill d'una dona i potser un diable, i que té mil habilitats: és pescador, és ferrer, és fuster i és calafatador. A vegades surt de nit a pescar i no torna fins al cap d'un mes, potser dorm dins el mar, acotxat per les ones. O això diuen les males llengües, que en els pobles petits són moltes, i llargues. El seu veí és el senyor Lethierry, un devot de

Els
treballadors
de la mar /
Victor
Hugo

ELS
TREBALLA-
DORS DE LA
MAR
VICTOR HUGO
EDICIONS DE 1984
TRADUCCIÓ D'ANNA-
MARIA CORREDOR
576 PÀG. / 24,90 €

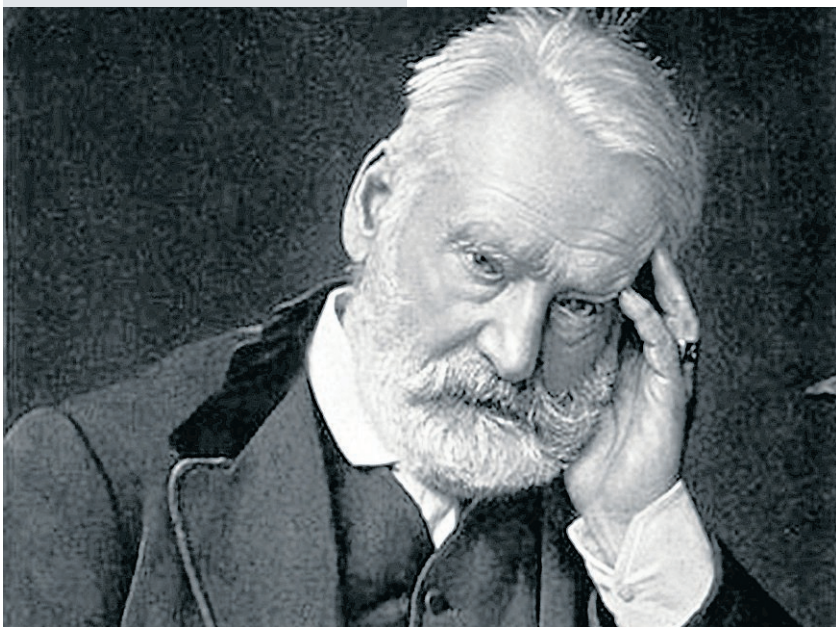
**VICTOR
HUGO ENS
FA SENTIR
COM SI
ACABÉSSIM
DE PUJAR A
DALT D'UNA
MUNTANYA
ESBUFE-
GANT I
MORÍSSIM
D'UN ATAC
D'ÈXTASI
ESTÈTIC EN
ARRIBAR A
DALT**

Voltaire i del progrés, que es desvia només per dues coses: la seva neboteta Déruchette i la seva barca de vapor, la *Durande*, no necessàriament en aquest ordre. Per culpa d'una sèrie de coses que ara no venen al cas, la *Durande* embarranca entremig de les roques més perilloses de tot el canal de la Mànega, i el senyor Lethierry cau en una depressió total. Serà Gilliatt qui, tot sol, recuperarà la maquinària intacta de la barca de vapor i la remolcarà fins al port, en un acte d'heroisme que no tindrà la recompensa que ell s'esperava.

La influència del pop francès

Hi ha llibres que s'allargassen, i potser no totes les 567 pàgines d'aquest volum tenen el mateix nivell d'interès. Però és que n'hi unes quantes, les que descriuen l'enfrontament entre l'heroi i una tempesta i la lluita contra un pop gegantí, que si no són entre les millors pàgines que es poden llegir a la vida, no són res. Com si acabéssim de pujar a dalt d'una muntanya esbufegant i moríssim d'un atac d'èxtasi estètic en arribar a dalt, així és com ens fa sentir l'enorme poeta que era Victor Hugo quan comença a descriure el fons del mar i la foscor de la nit, l'angoixa de l'home sol davant els elements: "Els peixos són llengües de foc i fragments de llampec que serpentejaven en un fons blanquinos".

A vegades un llibre no passa a la història de la literatura en majúscules, com aquest, però un detall dona la mesura de la seva influència: Hugo va decidir anomenar *pieuvre* el pop, la paraula d'origen normand que es feia servir a les illes i, a partir d'ell, tots els francesos en van adoptar el terme. No és poca cosa. Un *plat de résistance* per a gurmets literaris. ♦♦

WIKIPEDIA

AMB ÈMFASI

RAMONA PÉREZ

Berlín, 1955: Asja Lacis té 64 anys i, supervivent d'un llarg captiveri, torna a la ciutat –en procés de reconstrucció– per retrobar-se amb l'home que va estimar, que encara, de fet, creu que estima. Ell, W. Benjamin, va prendre la decisió de deixar aquest món 15 anys abans.

Asja fa front a la notícia, és un repte més; ja no té res a fer a Berlín. De nou pren el tren cap a Rússia, un llarg viatge en el qual ens permet restar a prop seu, compartir els records que la turmenten i que, per moments, l'omplen de plenitud.

‘Asja. Amor de dirección única’, de Roser Amills

La visita a B. Brecht és curta, rep la notícia i parteix. Som a temps d'escoltar unes paraules del dramaturg:

“La rebeldía envejece más deprisa que la piel o el pelo” (pàg. 25).

Si, per a alguns és així, d'altres mantenen la “fidelitat al compromís” tot sacrificant-ho tot.

Als 64 anys i amb la salut malmesa, aquesta dona pretén seguir treballant en el teatre, el cinema... La professió ha donat sentit a la seva vida, és com una ofrena a la causa en què va creure i que va situar per sobre de la seva existència més íntima.

Va conèixer W. Benjamin, un home marcat per una infantesa difícil, un matrimoni insatisfactori i una

clarividència excepcional que descartava estratègies per trobar un lloc al món. Ella convivia amb la “malaltia” que havia d'amagar per evitar ser jutjada, la malenconia que l'acompanyà sempre i que se'n explica de forma magistral a les pàgines 172 i 173 de la novel·la.

Els van enganyar tant!! Aquella idea d'amor lliure que xoca de ple amb sentiments purs i mesquines humanes que els teòrics no havien previst va donar lloc a ferides fatals:

“Ella se había empeñado en no amar a nadie, escéptica y fanática” (pàg. 35).

“Entonces lo supo, la sabiduría no es más que dolor cicatrizado. ¡Y

ASJA.
AMOR DE
DIRECCIÓN
ÚNICA
ROSER AMILLS
COMANEGRA
303 PÀG. / 18 €

cómo vuelven a doler la cicatrices que deja el pasado...!” (pàg. 278).

Per aconseguir una certa tranquil·litat, a la vellesa signa unes memòries “correctes” i parcials que li permeten ser admesa al Partit Comunista; per sobreviure ha d'amagar els records més sincers i profunds als quals ja havia donat forma. La seva darrera obra, on ens presentava una visió sense censures dels fets que van protagonitzar el s. XX i la seva vida, mai no va veure la llum.

Aquesta és una investigació impecable presentada en forma de novel·la. El meu agraïment més sincer a l'autora i, una vegada més, una recomanació sense reserves. ♦♦